

XEROPHYTA

Contactblad van de afdeling Wageningen e.o.
(opgericht 1 mei 1955)

Jaargang 30 no.2
April 2026

**Afdeling 'Wageningen en omgeving' van Succulenta,
Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers van cactussen en
andere vetplanten**

Bijeenkomst 12 februari

Deze avond hebben we een hoge opkomst, 17 leden zijn aanwezig.

Mededelingen/rondvraag

- Peter geeft aan dat in maart de ALV zal plaatsvinden, daarna houden we een extra grote verloting. Een aantal leden hebben nog kratten vol planten thuis staan die afkomstig zijn van Elly van Die (vooral haworthia's) en van een liefhebber uit Zwolle (o.a. euphorbia's, cactussen, aloë's, caudexplanten).
- we zullen ook weer deelnemen aan de plantenbeurs in Oosterbeek op 2 mei
- de contributie 2026 kan bij penningmeester John betaald worden, ook dit jaar weer € 25.
- Evert Weijman geeft aan dat hij nog steeds het tijdschrift ontvangt voor de afdelingsbibliotheek, ondanks herhaalde opzeggingen. Peter zal dit doorgeven. Ook laat hij foto's zien van zijn tunnelkas: door de zware sneeuwval is die helemaal ingezakt, gelukkig stonden er geen planten in.

Dan krijgt onze gastspreker van de avond het woord : Wim Alsemgeest zal ons kennis laten maken met de mooiste plekjes van Mexico dat hij van 1979 tot 2014 18 keer bezocht heeft, vaak samen met een aantal reisgenoten.

De reis begint in Mexico-City, gaat dan naar het N-O naar Hidalgo en verder via Puebla naar Oaxaca.

Mexico-City is ontstaan op een eiland dat in een groot meer lag op ruim 2.000 m hoogte, maar dat meer is in de loop der eeuwen bijna helemaal volgebouwd. In het zuiden is nog het meest van de oorspronkelijke cultuur terug te vinden. We zien plaatjes van o.a. mooie oude gebouwen en wat meer toeristische dingen.

Buiten de stad krijgen we als eerste een foto te zien van een zwaarbedoornde Echinofossulocatus en een bontgekleurde Hechtia.

Op 2.900 m hoogte groeien Mammillaria discolor, Echeveria elegans en Agave filifera. Het is daar koud, maar de planten kunnen er tegen omdat ze droog staan.

De reis wisselt af tussen tussen hoger en lager gelegen gebieden, wat opvalt is de vaak zeer gevarieerde begroeiing waarbij diverse soorten cactussen en vetplanten door elkaar staan.

In een bosgebied groeien cactussen op de bomen en echeveria's op de grond. Onderweg zijn er ook meer dan manshoge ex. van Echinocactus platyacanthus (zie foto) en een helling met prachtige groepen Cephalocereus senilis, de zogenaamde grijsaardcactussen, te zien.

Rotspartijen en hellingen zijn vaak een goede plek om te stoppen en te gaan zoeken: in spleten kunnen zaden ontkiemen. We zien op die plaatsen o.a. grote ex. van *Gymnocalycium ornatum*. Ook prachtige groepen *Mammillaria geminispina* (foto voorplaat), heel oude knollen van *Bombax* planten, enorme ex. van *Ferocactus glaucescens* en zeer grote *Yucca*'s zien we voorbij komen.

Op een plek waar eerder *Echinocactus grusonii* massaal voorkwam is een stuwmeer aangelegd waardoor de plant er nauwelijks meer voorkomt, gelukkig is hij wel makkelijk te kweken.

Verder zien we nog groeiplaatsen met honderden ex. van *Ariocarpus kotschoubeyanus* vaak alleen zichtbaar als ze bloeien en een helling vol met *Strombocactus disciformis*.

In een gebied met mooie basaltblokken groeit *Mammillaria magnimamma* tussen het gras.

Natuurlijk waren er ook agaves te zien, een specialiteit van onze spreker, zoals *Agave ellemeetiana* en *Agave obscura* die winterhard is en zwaar bedoornd als hij op lavabrokken groeit.

Deze leuke lezing wordt afgesloten met een foto van een jong uiltje.

Ferocactus glaucescens

Chris Geris

Warmteminnende melocactussen en arrojadoa's kweken

Deel 2

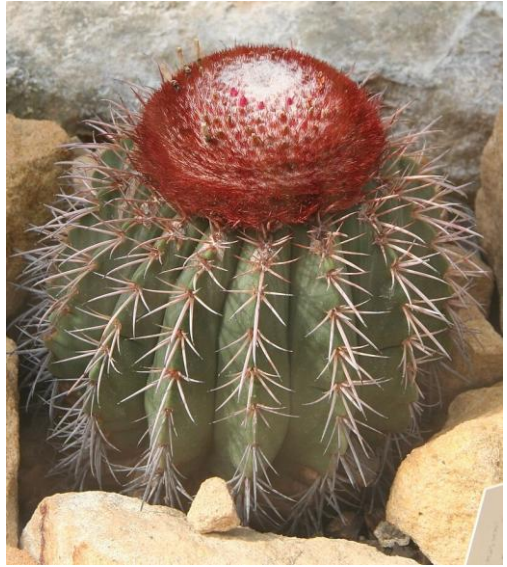
Introductie Arrojadoa

Het cactusgeslacht *Arrojadoa* is een klein, maar bijzonder geslacht binnen de familie Cactaceae, dat uitsluitend voorkomt in Brazilië. De planten zijn slanke, zuilvormige cactussen die vaak vertakt groeien en herkenbaar zijn aan het cephalium, de borstelige structuur aan de top van de stengels waaruit de bloemen verschijnen. Het geslacht werd in 1938 door Curt Backeberg beschreven en werd vernoemd naar de Braziliaanse natuuronderzoeker Miguel Arrojado Lisboa.

Het verspreidingsgebied van *Arrojadoa* is beperkt tot de noordoostelijke en oostelijke staten van Brazilië, met name Bahia, Minas Gerais, Pernambuco en Piauí. Daar groeien ze in droge, rotsachtige landschappen. Deze regio's worden gekenmerkt door extreme klimatologische omstandigheden met intense zon, seizoensgebonden regenval en schaarse vegetatie. *Arrojadoa* heeft zich door deze omstandigheden ontwikkeld tot een specialist in overleven in droge habitats.

Arrojadoa penicillata

Melocactus lanssensianus

Het geslacht omvat ongeveer tien tot twaalf erkende soorten, afhankelijk van de taxonomische indeling. Een van de bekendste soorten is *Arrojadoa rhodantha*, die opvallende roze tot karmijnrode bloemen produceert. Andere soorten, zoals *Arrojadoa penicillata* en *Arrojadoa multiflora*, onderscheiden zich door de structuur van hun cephalium of het grote aantal bloemen. De habitats van de meeste *Arrojadoa*-soorten zijn kwetsbaar, doordat ze klein van omvang zijn. De snelle uitbreiding van landbouw, veeteelt, mijnbouw en stedelijke ontwikkeling in de regio's waar zij groeien, leidt tot een aanzienlijke reductie van hun natuurlijke habitat. Verschillende soorten staan daarom vermeld als bedreigd of kwetsbaar op de IUCN Rode Lijst.

Kweekervaringen Melocactus

Melocactussen komen van nature in meer tropische gebieden in Zuid- en Midden-Amerika en op eilanden in het Caraïbische gebied, onder andere de ABC-eilanden en Cuba, voor, met een hoge zomer- én wintertemperatuur. Daarbij kan er in de groeigebieden in korte tijd veel regen vallen. Zo schrijft Geert Eerkens in 'Cactussen en vetplanten' over de groeiomstandigheden van *M. neryi* (syn. *M. schulzianus*) 'De temperatuur hier in Suriname is overdag gemiddeld 33 à 35 °C en 's nachts 18 à 22 °C. De wat lagere temperaturen komen voor in de regentijden (december-februari en mei-juli) en de hogere

temperaturen in de droge maanden. De jaarlijkse regenval is hier ca. 2500 mm.’ In de andere groeigebieden in Zuid- en Midden-Amerika heerst een vergelijkbaar tropisch klimaat.

De ervaring is dat de zaden gemakkelijk kiemen onder voldoende warmte en onder gespannen lucht zodat je een warm en vochtig microklimaat regelt. De hogere temperatuur kan je bereiken door de zaaibakjes in een verwarmd zaaitoestel te plaatsen of eenvoudig weg door ze op de verwarming te zetten. Het kan wel enkele maanden voordat de laatste zaden kiemen. Als de zaden gekiemd zijn dan blijven ze nog enkele maanden in de zaaibak staan en wordt de grond vochtig gehouden. De jonge planten kunnen niet goed tegen te lange droge omstandigheden. Bij te vroeg verplanten vallen ze makkelijk weg. Mijn ervaring is dat de zaailingen in het eerste jaar heel langzaam groeien en in het najaar hoogstens 2 millimeter in doorsnede zijn. En dan gaan ze zo klein de winter in. Als je ze af en toe water geeft, één maal in de 3 weken, dan komen ze goed de winter door. In het tweede jaar gaan de plantjes pas in juni-juli echt groeien, dan regelmatig water geven, 1 maal per week, en 1 keer per maand bijmesten. Aan het eind van het tweede groeiseizoen zijn de plantjes maximaal 1,5 centimeter in diameter.

Afb. 4. Zaaibak met *M. matanzanus*, gezaaid op 12 juni 2025. De plantjes zijn een millimeter in doorsnede. Foto gemaakt op 20 augustus 2025.

Melocactussen kennen twee groeiperiodes: mei en september. Ze mogen dan veel water ineens hebben, bij voorkeur van onderaf gegeven. Wel opletten dat de het oppotmedium goed opdroogt tussen twee watergeefbeurten. De wortels mogen niet te lang vochtig blijven. Melo's houden ook van een hoge luchtvochtigheid in de groeiperiode. Het algemene advies is om dan

regelmatig water te vernevelen boven de planten. Dat doe ik niet en ik zie geen nadelen ervan.

In tegenstelling tot bij andere cactussen overwinteren melocactussen bij een hogere temperatuur: tenminste 15-20 °C. Ze krijgen dan om de 3-4 weken wat water. Hiermee wordt voorkomen dat de wortels geheel uitdrogen. Daarnaast gaan ze zo in het voorjaar makkelijker aan de groei.

Afb. 5. Zaaibak met links *M. pachyacanthus* en rechts *M. schulzianus*, gezaaid in april 2024. De grootste planten zijn een centimeter in doorsnede. Foto gemaakt op 20 augustus 2025.

Het oppotmedium bestaat voor een belangrijk deel uit niet-organisch materiaal: bims, lava, grof zand, met wat potgrond erdoor heen.

Melocactussen houden niet van verpotten. Dit leidt tot vertraging in de groei. Daarom worden de planten al snel na zaaien in hun ‘eindpot’ gezet, die de eerste jaren te groot zal zijn. De ervaring van medeliefhebbers is dat zo lang de planten nog geen cephalium hebben ze meestal goed groeien en ze makkelijk verpot kunnen worden. Hebben ze éénmaal een cephalium, dan moeten ze niet meer worden verpot.

Kweekervaringen Arrojadoa

Ik kweek arrojadoa's op dezelfde manier als de melocactussen. Ik vind ze niet bijzonder moeilijk, maar dat kan komen doordat ik maar enkele soorten kweek. Ze groeien wat harder dan de melo's.

Suggesties om verder te lezen

Actuele informatie over beide geslachten is te vinden op www.llifile.com.

www.melocactus.eu is de website van de Slovaak Tamás Istenes en is zoals de naam al doet vermoeden geheel gewijd aan dit geslacht.

Wil je meer lezen over Buining, zijn reizen en over de melocactussen die hij heeft beschreven, dan raad ik mijn artikel ‘Wat is er met de melocactussen van Buining gebeurd?’ aan, verschenen in het juninummer 2023 van Succulenta.

Peter Knippels

‘Wie is wie’ – Erik Hess

Ik ben in 1956 in Den Haag geboren. Op 16-jarige leeftijd zijn we met het gezin naar het oosten van het land verhuisd. De middelbare school in Nijmegen voltooid, en daarna bedrijfseconomie gaan studeren in Tilburg. Na eerst enkele jaren bij General Electric in Bergen op Zoom te hebben gewerkt, overgestapt naar de C1000 organisatie in

Amersfoort. De rest van mijn professionele loopbaan daar gebleven in tal van functies, met als rode draad hoe we zo slim (en goedkoop) mogelijk de C1000 supermarkten konden bevoorraden. Na de overname door Jumbo nog enkele jaren op en neer naar Veghel gereden. Toen de mogelijkheid zich voordeed om eerder te stoppen, deze kans direct aangegrepen. Zeker gelet op de toenemende complicaties van mijn diabetes, was dat geen slechte keuze!

De liefde voor de natuur, en planten in het bijzonder, begon al op jonge leeftijd. Alleen was daar, 3-hoog op een flat in een naoorlogse nieuwbouwwijk, nog weinig ruimte voor. Veel meer dan een paar kleine cactusjes op een smalle vensterbank was toen niet mogelijk. Toch was daarmee de basis gelegd. Na de verhuizing richting Nijmegen kreeg ik een slaapkamer met wat meer ruimte. De collectie cactussen breidde zich hier uit

naar een tiental planten. Ook tijdens mijn studietijd mochten deze planten nog zolang bij mijn ouders verblijven, totdat ik na mijn studie eigen woonruimte zou hebben gevonden. Maar helaas, zowel in Bergen op Zoom als later ook in Amersfoort, bleef het eerst nog ‘vensterbankwerk’. Pas toen we (mijn partner Ada Hiddink en ik) in 2000 naar Nijkerk verhuisden was het zover. Een huis met een tuin, groot genoeg voor een kasje. Dat kwam er dan ook snel. Een lage aluminiumkas van zo’n zes meter lang.

Daarna breidde de collectie zich gestaag uit. Voornamelijk door zelf te zaaien en te stekken. Via een collega op het werk die lid was van Succulenta, kon ik zaden krijgen van het clichéfonds.

Wat betreft de soortenkeuze, heb ik mij nooit echt beperkt of gespecialiseerd. Bol, schijf, toorts of hang, alles is in de verzameling terug te vinden. Ook het toeval speelt daarbij een grote rol. Er gaat haast geen vakantie voorbij, of er worden wel wat stekjes of zaad meegenomen. Niet alleen van cactussen, maar ook van vetplanten en andere mediterrane planten. Het zal jullie niet verbazen, natuurlijk kwam er zoals gebruikelijk een ruimteprobleem. Wat was wijsheid: een klein kasje erbij, vervanging door een iets grotere kas of gelijk een extra grote? Het werd het laatste, in 2013 is een kas van 30m² geplaatst (type orangerie). Maar niet alleen voor de cactussen. Ook zomers voor tomaten en met voldoende vrije ruimte om er met 4 personen te kunnen eten.

De afgelopen jaren is het aantal planten weer verder toegenomen. Met uitzondering van stekken en zaailingen staat iedere plant in zijn eigen individuele pot. Dat zijn er inmiddels bijna 1100 (!). Deze toename komt

enerzijds door een eerder lidmaatschap bij de afdeling Zwolle van Succulenta, maar ook door overnames van planten van liefhebbers die door omstandigheden met hun hobby moesten stoppen. En natuurlijk de bezoeken aan kwekerijen zoals Ubink, Uhlig in Duitsland, Cactusflower in België en Cactuseraie in Bretagne. Het is alleen wel jammer dat de blijdschap van nieuwe aanwinsten vaak weer teniet wordt gedaan als bij thuiskomst blijkt dat een deel van de planten zijn besmet met wortel- of wolluis.....

Vraag en aanbod

Er is weer nieuwe bims te verkrijgen.

De prijs per 10 liter van de bekende 0-5 mm bims is € 4,25 die van de nu ook beschikbare grovere variant 2-7 mm € 2,75. Het is af te halen bij Coert van Dijk of via een mailtje of telefoontje mee te laten brengen naar de verenigingsavond. coertdijk@gmail.com 0343-481508

Activiteitenkalender

9 april : lezing door Peter Knippels over zijn reis door Namibië

6 mei: reisje naar 2 liefhebbers in Duitsland

mei/juni: kasbezoek bij John Esseling/ Eric van Workum

11 juni: praatavond

13 augustus: zomeravondbijeenkomst bij Coert en Kathelijne van Dijk

10 september: praatavond

8 oktober: najaarsverloting

12 november: lezing

10 december: quiz door Lisa van Malssen

Kopij gevraagd: kopij voor het juninummer van Xerophyta graag uiterlijk 31 mei inleveren.

Contact

Chris Geris, tel: 0318-417319, email: chrisgeris53@gmail.com

Lidmaatschap

Contributie afd. Wageningen e.o.: € 25, gezinsleden € 12,50 en jeugdleden € 10 per jaar.

Vergaderlocatie

Zaal van de speeltuinvereniging "Tuindorp"
Floralaan 20/B te Wageningen. Tel.: 0317-411601

Omslagfoto: Mammillaria geminispina   Foto: Wim Alsemgeest